

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від _____
(протокол № _____)

Силабус
навчальної дисципліни
Арт-терапія
2024-2025 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: Психологія.
Спеціальність: 053 Психологія
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Рівень вищої освіти: I рівень

Викладач (і)	Кочерга Євгенія Володимирівна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-psihologiya/composition-kaf-psihologiya/gorecka/
Контактний тел.	0688688089
Е-mail викладача:	blagomir2013@gmail.com
Графік консультацій	За індивідуальним графіком

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	залік

Семестр: осінній, весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: арттерапія, терапія мистецтвом, ізотерапія, мандало терапія, казкотерапія, терапія МАК, фототерапія, пісочна терапія, ландшафтна терапія, бібліотерапія.

Мета та предмет курсу: знайомлення студентів з підходами в області терапії мистецтва, прийнятих у вітчизняній і зарубіжній психології, з основними формами та методами роботи; з технологією психотерапевтичних та психокорекційних процесів, пов'язаних з творчим самовираженням клієнта.

Предмет вивчення арттерапії: методи, засоби, техніки арттерапії.

Компетентності та програмні результати навчання:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1.	Загальні	- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; - здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності психолога.	<i>Знати:</i> - завдання та основні поняття навчальної дисципліни; - основні психологічні шляхи вирішення ключових проблем особистості, яка перебуває у важкій життєвій ситуації або переживає кризу. <i>Вміти:</i>

			<ul style="list-style-type: none"> - здійснювати аналіз, синтез, узагальнення, інтерпретацію наукової інформації; - самостійно розбиратися в постановці і вирішенні проблем, пов'язаних з наданням психологічної допомоги.
	Фахові	<ul style="list-style-type: none"> - знання категоріально-понятійного апарату арт-терапії; - уміння організувати та надавати психологічну допомогу; - здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримання норм професійної етики. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні категорії і поняття арт-терапії; - системне уявлення про особливості арт-терапевтичного процесу; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - продемонструвати уміння використовувати методи арт-терапії в роботі з різними категоріями клієнтів; - дотримуватися принципів професійної етики.

Зміст курсу:

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні питання арт-терапії

Тема 1. Теоретичні основи арт-терапії. Вступ до арт-терапії. Історія арт-терапії. Напрями арт-терапії. Сучасні тенденції розвитку арт-терапії

Тема 2. Психотерапевтичні концепції арт-терапії. Фактори психотерапевтичного впливу в арт-терапії. Форми арт-терапії. Основні етапи арт-терапевтичного процесу. Арт-терапевтичний простір та матеріали.

Змістовий модуль 2. Практикум з арт-терапії

Тема 3. Ізотерапія. Загальні уявлення про ізотерапію. Психологія кольору. Основні етапи ізотерапії. Техніки, методики та вправи з ізотерапії. Особливості ізотерапії в роботі з дітьми.

Тема 4. Мандалотерапія. Мандала: відображення Самості. Техніка створення мандали. Алгоритм інтерпретації мандал. Колір і системи кольорів у мандалах. Символи в мандалах.

Тема 5. Казкотерапія. Предмет казкотерапії та етапи її розвитку. Жанри казкотерапії. Типології казок та алгоритм їх створення. Основні методи роботи з казкою.

Тема 6. Терапія МАК. Метафоричні карти - сучасний інструмент в роботі психолога. Психологічні механізми застосування МАК у консультуванні. Схема психологічного консультування за допомогою МАК. МАК в груповій роботі.

Тема 7. Медіа-арттерапія. Визначення медіа-арттерапії. Психологічні функції медіа-арттерапії. Класифікація технік медіа-арттерапії. Варіанти використання медіа-арт в психотерапії. Техніки, ігри та вправи на основі медіа-арттерапії.

Тема 8. Пісочна терапія. Історія методу «sand play». Організація пісочної ігри. Ключові характеристики в розташуванні предметів у пісочниці. Інтерпретація пісочних картин.

Методи навчання: Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій: лекції (тематична/проблемна), практичні,

пояснення, опитування, ілюстрування, проблемна бесіда, тестування, метод ситуацій, дискусія, «мозковий штурм», робота в малих групах та ін.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Своєчасне виконання самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу потребує використання проектору, екрану, офісних програм призначені для основної маси користувачів.

Система оцінювання та вимоги:

Таблиця оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	X (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

При оцінюванні кожного змістового модуля враховуються такі основні елементи навчальної діяльності студента:

- 1. Відповідь на практичному занятті максимально 2 бали.**
- 2. Виконання самостійної роботи максимально 3 бали.**
- 3. Написання тестового контролю за темою до 2 балів.**

1. Бали за участь та відповіді на практичному занятті:

2 бали отримує студент, який виявив всебічні, систематичні і глибокі знання навчально-програмового матеріалу теми, послідовно та логічно, у повному обсязі розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, орієнтується у попередньому матеріалі, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки.

1.5 бали отримує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу теми, послідовно та логічно, розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки.

1 бал отримує студент, який виявив певні знання навчального матеріалу теми, розкрив зміст питання, але не послідовно й не в повному обсязі, володіє термінологією, не завжди правильно відповідає на додаткові питання, має труднощі у формулюванні висновків.

0.5 балів отримує студент, який виявив прогалини у знаннях навчально-програмного матеріалу теми, припускає помилки у розкритті змісту питання, має труднощі у розкритті змісту термінів, формулюванні висновків, не орієнтується у попередньому матеріалі.

2. *Бали за виконання самостійної роботи з теми (максимально 3 бали):*

2 бали – повне, логічне розкриття теми самостійної роботи.

1 бал – формулювання висновків.

3. *Написання тестового контролю з теми: від 0 до 2 балів.*

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Арт-терапія : навчальний посібник / уклад. В. І. Станішевська. Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. 172 с.

2. Дьоміна Г. А. ЗенАрт. Інтуїтивний малюнок. Київ : ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2021. 96 с.

3. Ільченко І. С. Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. 150 с.

4. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.

5. Колпакчи О. С. Арт-терапія: курс лекцій : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2018. 288 с.

6. Сорока О.В. Арт-терапія в соціальній сфері. Курс лекцій. Тернопіль : ТДПУ, 2008. 86 с.

Додаткові

1. Арттерапія в роботі психолога: інноваційні підходи : зб. матер. V Всеукр. наук.-практ. конференції, 23–27.10.2023 / уклад. О.Е. Жосан. Кропивницький : КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2023. 140 с.

2. Вознесенська О. Л., Подкоритова Л. О. Цілющі сили природи: еко-арттерапія. Київ : ФОП «Назаренко Т.В.», 2021

3. Вознесенська О. Медіа-арт-терапія: нові можливості інформаційної доби. *Простір арт-терапії: можливості інтеграції: матеріали XIV Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Київ, 23–25 лютого 2017 р.)* / [за наук. ред. А.П. Чуприкова, Л.А. Найдьонові, О.Л. Вознесенської, О.М. Скнар]. Київ : Золоті ворота, 2017. С.15–21.

4. Войлова Н., Лободенко Н. Історія в картинках. Техніки арт-терапії. *Психолог.* 2012. № 13-14. С. 47– 52.

5. Магдисюк Л. І. Казкотерапія в психологічному консультуванні дітей та дорослих : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III–IV рівнів акредитації / Людмила Іванівна Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко, Марія Іванівна Замелюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 152 с.

6. Моліцька М. Терапевтичні казки. Львів : Свічадо, 2009. 200 с.

7. Орловська О. А. Казкотерапія як метод символ-драми в роботі психолога та соціального працівника : Навч.-метод. посіб.; Навч.-наук. гуманітар. ін-т Тавр. нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського, Каф. психології, соц. роботи та педагогіки. Київ : Гельветика, 2020. 162 с. : мал.

8. Тарарина О. Глибина арт-терапія практика трансформації: навч. посіб. Київ: Астамір-В, 2017. 240 с.
9. Тарарина О. Практикум по арт-терапії в роботі з дітьми: навч. посіб. Київ: Астамір-В, 2018. 256 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://library.bdpu.org.ua/> Бібліотека БДПУ
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека імені В. І. Вернадського
3. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
4. <https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB>
Електронна бібліотека «УКРАЇНКА»
5. <https://zounb.zp.ua/> Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека
6. <https://kdket.lcloud.in.ua/ebook/224> Навчальна хмара. Електронні підручники.